

OBVEZNA OSIGURANJA U PROMETU

**s posebnim osvrtom na osiguranje
putnika u javnom prometu i AO**

ZAŠTO SU NEKA OSIGURANJA OBVEZNA?

- **Pravna politika: zaštita određenih osoba, odnosno pravnih odnosa**
- **Opasne stvari, odnosno opasne djelatnosti**
- **Što je sadržaj obveze ugovaratelja osiguranja?**

Sklapanje ugovora o osiguranju sukladno ZOOP-u i uvjetima za osiguranje

Korisnik osiguranja je ugovaratelj ili treća osoba

PRIMJERI OBVEZNIH “NE-SOCIJALNIH” OSIGURANJA

- **Obvezna osiguranja u prometu**
- **Osiguranje profesionalne odgovornosti**
- **Osiguranje od posljedica nezgode**
- **Obvezna “ekološka” osiguranja**

ZAKON O OBVEZNIH OSIGURANJIMA U PROMETU

- **Obvezna osiguranja u prometu:**
 1. *Osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja;*
 2. *Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama (osiguranje od automobilske odgovornosti – AO)*
 3. **Osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama i putnicima;**
 4. **Osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon, odnosno jahte od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama.**
- **Isključena vozila oružanih snaga RH (jamči RH)**

**OSIGURANJE PUTNIKA U
JAVNOM PROMETU OD
POSLJEDICA NESRETNOG
SLUČAJA**

- **Obvezno ugovorno osiguranje u korist treće osobe**
- **Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, čl. 17.-21., 1.-16.**
- **Teritorijalno važenje osiguranja: minimalno za štete nastale na području Republike Hrvatske**

TKO MORA SKLOPITI UGOVOR O OSIGURANJU PUTNIKA?

- 1. Vlasnici autobusa kojima se obavlja javni prijevoz u gradskom, međugradskom i međunarodnom linijskom i izvanlinijskom prometu;**
- 2. Vlasnici autobusa koji prevoze radnike na posao i s posla te autobusa kojim se prevoze turisti;**

TKO MORA SKLOPITI UGOVOR O OSIGURANJU PUTNIKA? - nastavak

- 3. Vlasnici taksi automobila i *rent-a-car* vozila kad se iznajmljuju s vozačem;**
- 4. Vlasnici tračnih vozila za prijevoz putnika;**
- 5. Vlasnici brodica i jahti u pomorskoj plovidbi, svih vrsta riječnih i jezerskih plovila, uključujući skele i splavi, koji na redovitim linijama slobodno prevoze putnike, uključujući krstarenje i prijevoz turista;**
- 6. Vlasnici svih vrsta brodica i jahti, plovila i čamaca unutarnje plovidbe koji se iznajmljuju s najmanje jednim članom posade;**
- 7. Zračni prijevoznici/operatori zrakoplova kojima se obavlja prijevoz osoba i stvari u javnom zračnom prometu;**
- 8. Vlasnici svih ostalih prijevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se uz naplatu prijevoza prevoze putnici u javnom prometu.**

TKO JE PUTNIK?

- Osoba koja se radi putovanja nalazi u jednom od prijevoznih sredstava određenih za obavljanje javnog prometa, bez obzira na to je li već kupila voznu kartu, a također i osoba koja se nalazi u krugu kolodvora, pristaništa i zrakoplovne luke ili u neposrednoj blizini prijevoznog sredstva prije ukrcavanja, odnosno nakon iskrcavanja, koja je namjeravala putovati određenim prijevoznim sredstvom ili je njime putovala, osim osoba koje su zaposlene na prijevoznom sredstvu.
- Uključene i osobe koje imaju pravo na besplatnu vožnju
- Isključene osobe koje se u zrakoplovu kojim se obavlja javni prijevoz nalaze bez pristanka vlasnika, te članovi posade zrakoplova

OD ČEGA JE PUTNIK OSIGURAN?

- Od posljedica nesretnog slučaja koji su u neposrednoj uzročnoj vezi s putovanjem i uporabom javnog prijevoznog sredstva
- Nesretni slučaj (nije definiran ZOOP-om nego uvjetima osiguranja) jest
Svaki iznenadni i od volje osiguranika nezavisni događaj koji djelujući uglavnom izvana i naglo na tijelo osiguranika ima za posljedicu:
 - a) *Smrt*
 - b) *Trajni invaliditet*

ISKLJUČENJE OBVEZE OSIGURATELJA

- **Ako je nesretan slučaj nastao zbog:**
 - a) **Potresa;**
 - b) **Ratnih i sličnih događanja, terorizma, nasilja u kojima je sudjelovao osiguranik;**
 - c) **Pokušaja ili izvršenja samoubojstva osiguranika;**
 - d) **Pripreme, pokušaja ili izvršenja kaznenog djela te u bijegu poslije takve radnje;**
 - e) **Djelovanje alkohola ili droga na osiguranika koje je prouzročilo nastanak nesretnog slučaja**

MINIMALNE GRANICE SVOTE OSIGURANJA

Za slučaj smrti: **5.309.00 EUR** po putniku i štetnom događaju:

Za slučaj trajnog invaliditeta: **10.618,00 EUR** po putniku i štetnom događaju

Povišenje odlukom Vlade RH na prijedlog HANFE

Primjenjuje se iznos koji vrijedi na datum štetnog događaja, ako ugovorom nije predviđen viši iznos

PRAVA PUTNIKA NA TEMELJU UGOVORA

- ***Actio directa*** (direktan zahtjev prema osiguratelju –osiguratelj ne može putniku istaknuti prigovore koje bi na temelju zakona ili ugovora o osiguranju mogao istaknuti ugovaratelju osiguranja a koji se odnose na nepridržavanje zakona ili ugovora o osiguranju)
- **Kumulacija** putnikovih prava na temelju ugovora o osiguranju putnika u javnom prometu i prava na temelju ugovora o osiguranju od auto-odgovornosti **je dopuštena**
- Vlasnik nije sklopio ugovor o osiguranju putnika u javnom prometu: zahtjev se upućuje HUU-u, čl. 44 ZOOP.
- Prijava prijevoznikovom službeniku (prijevozniku), ali i osiguratelju na obrascu

ROK OSIGURATELJU ZA POSTUPANJE PO ZAHTJEVU

- U roku od 60 dana od primitka odštetnog zahtjeva osiguratelj mora utvrditi osnovanost i visinu toga zahtjeva i dostaviti podnositelju zahtjeva:
 - a) Obrazloženu ponudu za naknadu (nema spora)
 - b) Utemeljeni odgovor (postoji spor)
- Rok vrijedi i za imovinske i neimovinske štete
- Obveza isplate nesporna ali visina sporna = obveza plaćanja predujma oštećeniku u nespornom dijelu
- Rok za isplatu ?

OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

ZOOP I UREĐENJE AO

- **Usklađivanje s direktivama EU (Pet direktiva iz 1972., 1983, 1990, 2000. i 2005. godine te kodificirana Šesta direktiva iz 2009.)**
- **Opća pravila sustava zelene karte osiguranja (Kretski sporazum, 2003.)**
- **Neka pitanja koja su ranije bila uređena uvjetima osiguranja, zbog usklađivanja s EU pravom uređena su na zakonskoj razini (dužnost sklapanja i obnove osiguranja, trajanje, teritorijalna valjanost, isključenje iz osiguranja, gubitak prava iz osiguranja...)**

OBILJEŽJA UGOVORA O OSIGURANJU OD AUTO-ODGOVORNOSTI (I)

- Vlasnik vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog:
 - a) smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja;
 - b) uništenja ili oštećenja stvari
- Pokrivene su štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet (oprez: predmet Vnuk!), a koja podliježu registraciji i moraju imati prometnu dozvolu.
- ZOO, čl. 1068.-1072. – odgovornost za štetu izazvanu motornim vozilom u pogonu (opasna stvar općenito 1063.-1067.)

OBILJEŽJA UGOVORA O OSIGURANJU OD AUTO ODGOVORNOSTI (II)

- **Vozilo – svako motorno vozilo namijenjeno za promet na kopnu koje se kreće snagom vlastita motora, ali se ne kreće po tračnicama, i svako priključno vozilo, priključeno ili ne, koje podliježe obvezi registracije te po propisima o registraciji mora imati prometnu dozvolu**
- **AO osiguranje je uvjet za registriranje vozila (uključujući i izdavanje pokusnih pločica) i uvjet za izdavanje prometne dozvole**

OBILJEŽJA UGOVORA O OSIGURANJU OD AUTO ODGOVORNOSTI (III)

- “Treće osobe” uključuje, između ostalih, osobe koje se prevoze vozilom kojim je prouzročena šteta (suputnici, ne vozač), kao i primatelja leasinga koji je ugovaratelj osiguranja i korisnik vozila, a nije odgovoran za prometnu nesreću u kojoj mu je prouzročena šteta od vozila istoga davatelja leasinga
- “Stvari” uključuje, pored stvari izvan vozila, i stvari suputnika koje služe za njihovu osobnu uporabu i koje oni nose na sebi ili sa sobom.
- “Stvari” isključuje stvari koje je vlasnik preuzeo radi prijevoza, a nalazile su se u ili na vozilu kojim je prouzročena šteta.

ISKLJUČENJE PRAVA NA NAKNADU ŠTETE (subjektivni razlozi, ZOOP, čl. 23.)

- **Vozač vozila kojim je prouzročena šteta te njegovi srodnici i druge osobe u pogledu štete zbog smrti i tjelesne ozljede vozača;**
- **Vlasnik (korisnik) vozila kojim je prouzročena šteta za štete na stvarima**
- **Suputnik koji je dobrovoljno ušao u vozilo kojim je prouzročena šteta a kojim je upravljao neovlašteni vozač, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata**
- **Suputnik koji je dobrovoljno ušao u neosigurano vozilo kojim je uzrokovana šteta ako HUO dokaže da je ova okolnost suputniku bila poznata**
- **Suputnik koji je dobrovoljno ušao u neregistrirano vozilo bez istaknutih registarskih oznaka na vozilu, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata**
- **Oštećena osoba koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći**

ISKLJUČENJE PRAVA NA NAKNADU ŠTETE (objektivni razlozi)

- Ako je šteta nastala:
 - a) Na sportskim priredbama - trkama na cesti zatvorenoj za promet, odnosno na treninzima za te priredbe;
 - b) Zbog djelovanja nuklearne energije za vrijeme prijevoza radioaktivnog materijala;
 - c) Zbog rata, pobuna, terorizma (teret dokazivanja na osiguratelju)

GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA

- **Korištenje vozila u svrhu za koju nije namijenjeno;**
- **Vozač bez valjane vozačke dozvole (uz izuzetak autoškole);**
- **Vožnja usprkos oduzetoj vozačkoj dozvoli, isključenju iz prometa ili izrečenoj zaštitnoj mjeri zabrane upravljanja vozilom;**
- **Vožnja pod utjecajem alkohola ili narkotika;**
- **Namjerno prouzročena šteta;**
- **Tehnička neispravnost vozila za koju je vozač znao;**
- **Šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna presuda**

GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA - učinak

- Gubitak prava iz osiguranja nema utjecaja na pravo oštećenika na naknadu štete
- Osiguratelj ima pravo na regres od odgovorne osobe, i to u cijelosti ako je šteta prouzročena namjerno, a u ostalim slučajevima gubitka prava u visini do 12 prosječnih neto plaća prema posljednjem izvješću Državnog zavoda za statistiku

ŠTETA KOJU JE PROUZROČIO NEOVLAŠTENI VOZAČ OSIGURANOG VOZILA

- **Neovlašteni vozač: bez suglasnosti vlasnika upotrebljava vozilo a nije:**
 - zaposlen kod vlasnika kao vozač,
 - nije član domaćinstva vlasnika,
 - nije mu vlasnik predao posjed vozila.
- **Osiguratelj ima od neovlaštenog vozača pravo na cjeloviti regres isplaćenog iznosa naknade štete (+ kamate i troškove).**

IZNOSI OBVEZNOG OSIGURANJA OD AO

- Štete zbog **smrti, tjelesne ozljede i oštećenja zdravlja**: 1.220.000 EUR (1.300.000 Eur) po oštećeniku ili 6.070.000 EUR (6.450.000 EUR) po štetnom događaju
- Štete zbog **uništenja ili oštećenja stvari** koje su nastale iz jednog događaja: 1.220,00 EUR (1.300.00 EUR) po štetnom događaju
- HR ZOOP Granica po nesreći, štetnom događaju
- Prednost fizičkih osoba u odnosu na pravne u slučaju nedostatnosti sredstava

PROSTORNO VAŽENJE UGOVORA

- Štete nastale uporabom osiguranog vozila na teritoriju RH;
- Štete nastale uporabom osiguranog vozila na teritoriju države članice Sustava zelene karte osiguranja
- Multilateralni sporazum nacionalnih ureda za osiguranje iz Europskog gospodarskog prostora (EU + Island, Norveška i Lihtenštajn) i pridruženih država
- Granično osiguranje (najmanje 15 dana)

Polica

Zelena karta osiguranja (Podsustav registracijskih pločica)

Europsko izvješće o nezgodi

KOME SE UPUĆUJE ZAHTJEV ZA NAKNADU ŠTETE?

- **Neposredno odgovornom osiguratelju koji ne može isticati prigovore koje bi mogao istaknuti osiguraniku**

Kako saznati tko je odgovorni osiguratelj?

- **dužnost vozača da pruži taj podatak;**
- **HUO – Informacijski centar (broj reg. pločice + vrijeme nezgode = podatak o osiguratelju)**

NAKNADA ŠTETE OD NEOSIGURANOG VOZILA

- Zahtjev se podnosi Hrvatskom uredu za osiguranje, koji isplaćuje štetu iz Garancijskog fonda
- HUU može povjeriti isplatu šteta svojem članu
- Regres HUU-a do isplaćenog iznosa naknade štete, kamata i troškova

NAKNADA ŠTETE OD NEPOZNATOG VOZILA

Zahtjev se podnosi HUO-u

Naknada štete za smrt, tjelesne ozljede i narušenje zdravlja limitirana opće propisanom granicom obveze osiguratelja

Naknada štete na stvarima postoji samo ako je HUO naknadio štetu nekom sudioniku nesreće zbog smrti ili teške tjelesne ozljede koje su zahtijevale bolničko liječenje; zakonska franšiza od 498 EUR

Regres HUO-a u slučaju naknadne identifikacije vozila od odgovorne osobe odnosno od osiguratelja odgovornosti

NAKNADA ŠTETE OD INOZEMNOG VOZILA

- U RH može ući samo vozilo s osiguranjem od AO koje se priznaje u RH (Sustav zelene karte, kontrola granične policije, tzv. granično osiguranje u trajanju od minimalno 15 dana)
- Zahtjev se podnosi Hrvatskom uredu za osiguranje (čak i ako je vozilo bilo neosigurano)
- Iznosi: minimalno iz ZOOP, a mogu biti i viši ako je tako predviđeno u ugovoru o osiguranju inozemnog vozila

DRUGA VAŽNA PITANJA

- **Mjerodavno pravo (Haška konvencija, 1971; Uredba 864/2007 Rim II)**
- **Ovlašteni predstavnik – mogućnost provedbe postupka u državi prebivališta oštećenika (Glava VIII ZOOP)**
 - a) **Oštećeni može birati hoće li zahtjev uputiti izravno štetniku, osiguratelju štetnika ili ovlaštenom predstavniku**
 - b) **Rok za obrazloženi odgovor u trajanju od tri mjeseca od dobivanja odštenog zahtjeva**
 - c) **Informacijski centar (mora čuvati podatke 7 godina)**
 - d) **Ured za naknadu u okviru HUO – djeluje kada odgovorni osiguratelj odnosno ovlašteni predstavnik nisu ispunili svoje obveze (rok djelovanja: 2 mjeseca od podnošenja zahtjeva; pravo regresa od ureda države članice kod čijeg je društva štetnik osigurao svoju odgovornost odnosno od GF države uobičajenog stacioniranja vozila, podredno države nesreće)**